

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Soluuntur dubitationes circa toleratione[m] aduersitatum. Cap. VII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

*Decimum octauum incitamentum*243.
Ser. 1 de
S. Andr.

Est victoria Diaboli, hostis acedè nobis infestis & grauis. Si saperet nobis tribulatio, inquit S. Bernardus, sic victus esset omnino diabolus, nec haberet penitus quod asserret, sufficeret nobis hoc vnum, aduersus duplicem malitiam inimici. Habet quippe nequissimus ille laqueos, habet & iacula: vitiose callidissimus venator hominum, solum sitiens sanguinem animarum. Alios telis appetit malitiosa cuiuslibet suggestionis, & in eis vulnerat multos, quorum tenuis est patientia. Alios voluptatibus irretire laborat, & in his includit multitudinem copiosam eorum, qui in terrâ repunt, aut volitant iuxta eum. Sic ergo gaudium in tribulatione, & iam non habet malignus vnde illiciat, non habet vnde deiciat: liberati sumus à laqueo venantium pariter & à verbo aspero. Nihil enim proficiet inimicus in eo, quem crux Christi delectat, si carnalem suggerit delectationem: & filius iniquitatis non apponet nocere ei, si ad exasperandum animum eius, quamlibet immittere tentauerit amaritudinem.

Decimum nonum incitamentum

243.

Tradit B. Laurentius Iustinianus in ligno vitæ tractatu de orat. c. 5. Afflictio, inquit, ac tribulatio patienter accepta, non mediocriter mentem ad orationem disponit. De hoc legitur Deut. 8. Affluxi te penuriâ & dedi tibi cibum manna. Nam prius exurit cordis rubiginem tristitia & tribulatio, & caligo vitiorum detegitur, deinde raptum & abunde incircumscripto lumine mens illustratur, atque in gaudia cuiusdam securitatis absorbetur, & quasi post defectum presentis vitæ, ultra se raptâ in quandam nouitatem recreatur. Ibi mens ex immenso visionis supernæ rore aspergitur: ibi non se sufficere ad id ad quod raptâ est, contempletur, & veritatem sentiendo videt. Hinc fit, vt qui multa hic heroicè patiuntur à linguis maledicis, soleant altissimo affectuosisimæ orationis dono, stabili, & permanenti, diuinitus confortari & recreari.

CAPVT SEPTIMUM.

Soluntur dubitationes circa tolerationem aduersitatum.

244.

Quæres primò: Cum aduersitates amoris proprio molesta, sint tantum bonum, licetne eas aliquando fugere, vel postquam inuaserunt nos, defendere nos, easque minuere excusatione aliqua vel aliis modis honestis?

Respondeo, Aduersitates huius vitæ esse triplices: aliæ sunt, quæ petunt ipsum salutis fundamentum, scilicet fidem. Aliæ sunt, quæ non tantum vni personæ, sed toti communitati nocent. Aliæ, quæ soli illi personæ, quæ aliquid patitur, nocent, sine damno communitatis, aut alterius. Si te inuadunt tribulationes primi generis, po-

tes & debes eas fugere, & declinare, & te in his defendere, ac tuam innocentiâ propalare: quia tales tribulationes non solum personæ falsè inculpari, sed etiam communitati nocent, & aliis, qui inde scandalizari possent, si te crederent talem esse qualis diffamatus es. Ideo cum S. Antonius diffamatus fuisset ab Ariano, quasi illorum dogma sequeretur, relicta eremi, quam incolebat, solitudine (teste S. Athanasio in eius Vita) Alexandriam usque descendit, & Catholica fidei contra Arianos specimen edidit, detestatus publicè Ariana hæresim. Sic S. Cyrillus insimulatus hæresis, purgavit se per epistolas, quæ extant in Actis Concilij Ephesini, collectis à nostro Theodoro Peltano. Sic S. Basilus, ambitionis & hæresis notam sibi à Neocæsariensis inuistam, abolere conatus est, per epistolas aliquot, & per orationem, cui titulum præxit: *Aduersus eos qui calūniantur, quod tres Deos colamus.* Hoc spiritu bono ductus Agathon humillimus & mansuetissimus, teste Rufino, calumniis probationis causa lacessitus à quibusdam, quasi superbiæ vitio teneretur, & alios despiceret, ac pro nihilo haberet, atque detraheret, ac fornicationis vitio laboraret, non se defendit, quin potius ostendit se horum omnium reum (forte id de vitâ antea in seculo actâ intelligens) sed cum eum etiâ hæresi infectum assererent, negavit se hac labe fœdatum: licet, inquit, in aliis multis peccatis obnoxius sim, tamè hæresis penitus non sum; absit hoc ab animâ meâ. Tunc omnes Fratres, qui ad eum venerant, prostrauerunt se in terram ad pedes eius, obsecrantes eum ac dicentes: *Precamur te, Abba, vt nobis cur tanta vitia & peccata dicentibus nobis de te, in nullo commouis es, de verbo autem hæretici, valde se commouisti, & abominatus es nec sùfferre potuisti auditum: Dixit eis Senior: illis priores culpas, & peccata propter humilitatem (qua magna salus est anima) sustinui, vt peccatorem me esse crederetis &c. Sermonem autem de Hæresi, quem obiecitis, non potui sustinere, & valde abominatus sum, quia hæresis, separatio est à Deo. Hæreticus enim separatur à Deo vno & vero, & coniungitur Diabolo & Angelis eius. Alienatus enim à Christo, iam non habet Deum, quem exoret pro peccatis suis, quia ex omni parte perit. Alia autem peccata antea cæta per penitentiam deleta, non separant hominem à Deo.*

Si etiam talibus impetaris tribulationibus, quæ non tantum tibi, sed magis communitati nocent, eò quòd vel tuum Ordinem ob res tibi imputatas reddant infamem, vel sine hoc, te in officio aliquo constitutum impediunt, ne vllum fructum facias, qui præterditur à tuis Superioribus ex tuo officio, tunc potes, imò debes, declinare tales cruces, & te defendere, imò si aliâ ratione non possis rebus tuis consulere, potes procurare modis debitis, cum debita resignatione, etiam loci & officij illius mutationem, si verè & non ex deceptione amoris proprij crucem fugientis, agnoueris, te

in

in alio loco vel officio, aliis magis, & tuo Ordini profuturum. Hoc est, quod docuit Christus Dominus, *Cum persequerentur vos in Civitate ista, fugite in aliam.* Quod licet omnibus (quos Ecclesiastici Officij non tenent vincula, id est, qui nec Episcopi, nec Parochi sunt) etiam tunc cum potest esse fructus, (scilicet occasio martyrij) docet S. Augustinus epistol. 180. ad Honoratum Episcopum, & S. Basilius facere suadet; Imò loco citato, in Christi verbis contineri præceptum, aiunt S. Athanasius in apologia pro fugâ suâ, & de simili scribens materiâ, & causas reddens, cur ex certo loco ad alium secesserit; & S. Chrysostomus id à Christo esse præceptum asserens (*παρεργεσθε τῷ τόπῳ πῶς πῶς*) confirmat exemplo Isaac Patriarchæ, qui cedens invidiæ Gerarenorum Genes. 26. 17. aliò secessit; & exemplo Davidis Sauli sese subducens: idque tali secessu ac discessu ait impleri illud Apostolicum Roman. 12. 19. *Date locum iræ.* Quanquam hom. 54. col. 5. in Genes. dicat Christum id suis discipulis consuliisse, *συμεταβέθετε.* S. Gregorius Nazianzenus idem ait à Christo suaderi, S. Ambrosius & S. Chrysologus, ac S. Thomas. Atque ita, cum S. Benedictus cedens invidiæ Florentij Presbyteri se ad Cassinense castrum transferret, convocatis discipulis suis, quos circa Sublacum relinquebat, hanc loci mutationem ob insidias Florentij se Christo iubente elegisse asserens, *hoc Christi aterni Regis eloquio,* inquit Gordianus S. Benedicti discipulus, *cedendum locum dixit: Si vos persequuti fuerint in vnâ Civitate, fugite in aliam.* Quocirca meritò noster Theophilus Rainaudus in aureo opere de virtutibus & vitiis ostendit, fugam quandoque laudabilem esse, & actum fortitudinis. Quocirca etiam Christus Dominus postquam cœpit docere Evangelium, non tantùm tunc se subtraxit, cum illi immineret mors, (cuius nondum hora venerat) sed etiam cum videret se impediri, & alibi sine impedimentis suam traditurum & cum fructu maiore aliis doctrinam, aliò secessit, non semel, uti disertè scribitur in Evangelio. Cum enim in Nazareth è supercilio montis eum precipitare vellet, reuersus est in Capharnaum, vnde venerat. Et cum Pharisei cum Herodianis consilium facerent aduersus eum, quomodo eum perderent, cum discipulis suis secessit ad mare. Cum eum deseruissent aliqui ex discipulis, audito sermone illo de promissâ suæ carnis manducatione, Ioan. 6. *post hac ambulabat in Galileam, nolens ambulare in Iudæam, quia querebant eum Iudæi interficere.* Cum præconem laudum suarum audiuisset iussu Herodis occisum, secessit inde in nauiculam, in locum desertum seorsum: ne, ut ait Cornelius noster, sicut Ioannem, se incarcerationet. Cum Iudæi audito eius sermone, *uisissent lapides, ut iacerent in eum,*

Iesus abscondit se, & exiit de templo. Iterum cum eum lapidare vellent altero eius sermone audito, *exiit de manibus eorum, & abiit iterum trans Iordanem.* Postea cum iterum Iudæi cogitarent *ut interficerent eum; iam non in palam ambulabat apud eos, sed abiit in regionem iuxta desertum in civitatem, quæ dicitur Ephrem, & ibi morabatur cum discipulis suis.* Imò præuidens futuram perfectionem, & suæ impedimenta futura doctrinæ, se subducebat, & aliò transibat. Ideò cum audisset Ioannem esse traditum, & rescisse Phariseos, quod plures discipulos faceret quàm Ioannes, reliquit Iudæam, & abiit iterum in Galileam. Eum imitati eius Discipuli eo viuente, multò ante mortem eius fugerunt, ut obseruauit hoc ipsum confirmans, S. Augustinus aliquot in locis, refutans Gaudentij Donatistarum Episcopi doctrinam contrariam, damnantis consilium Augustini, fugam in quibusdam occasionebus suadentis. Simili modo & Apostolus Paulus fugit, & iterum cum Barnabâ. Paulus fugit, inquit S. Ambrosius, *ut Evangelium Domini toto orbe predicaret, & idè in Paradisum raptus est.* Et S. Gregorius: *secessum à certamine petiit, & pugnaturus felicius, ad alia se seruauit bella.* Christi & Apostolorum exemplo Sancti quoque viri alij quandoque fugerunt, & Episcopatus deseruerunt, ac patriam, ob impedimenta, quæ ab aduersariis patiebantur. *Melius est,* inquit S. Ambrosius, *emigrare cum gratiâ, quàm cohabitare cum discordiâ.* Sic S. Narcissus Episcopus Hierosolymitanus sanctitate & miraculis illustris, cedens calumniis suorum subditorum, eius disciplinam detrectantium, etsi nullam fidem apud populum inuenissent, ut scribit Eusebius & Baronius, in secretam solitudinem se recepit, sine præiudicio patientiæ, & multis annis vitam anachoreticam duxit. *Concedamus aliquid,* inquit S. Ambrosius, *donec tempore indignatio molliatur, offensionis subrepat obliuio. Itaque patientia nec exitium reformidat, sed impigre suscipit: non tam ut periculum salutis, quàm ut incertinum sceleris declinet.* Illud nimirum, quod contrahunt iniqui persecutores, dum seruos Dei inuadunt linguis maledicis. Simili modo S. Basilius & S. Nazianzenus, Monachorum & aliorum persecutioni cedentes, aliò secesserunt, ut scribit S. Nazianzenus. Imò S. Nazianzenus Episcopatum resignauit post tricenariam Constantinopoli commorationem ob calumnias aliorum, ut ipse de se scribit. *Melius est,* inquit S. Ambrosius, *sine lite abire, quàm resistere cum iurgio.* Et quod maius est, Christus Dominus, quamuis dixerit, *se non esse missum nisi ad oues quæ perierunt Domus Israel* (hoc est Iudæicas) & quamuis Apostolis vetuerit, *ut ne quidem irent in viam gentium,* tamen mutato postea consilio post resurrectionem misit eos *ad docendum omnes gentes.* Non quòd & ad *Gentes non missus sit,* ait S. Hieronymus, *sed quòd*

Ioan. 10. 33-34.
 Ioa. 11. 54.
 Ioa. 4. 1.
 Matth. 4. 12.
 Mar. 1. 14.
 Aug. 1. de oper. mō. cap. 27. l. cont. Gaudent. c. 16. 17. & r. 49. in Ioan. 249.
 Act. 9. 25. & c. 17. 14. & 2.
 Cor. 11. vit. Act. 14. 6.
 Amb. l. de fug. sec. cap. 9.
 Greg. 13. mor. c. 14. 250.
 l. 1. de Abr. cap. 3.
 Euseb. l. 6. hist. c. 8. & 9. Bar. An. 199.
 l. 2. de Iacob. c. 4.
 Orat. de laud. Basil. or. 3 & in Carm. de sua vit. l. 2. de calumniis aliorum, ut ipse de se scribit. Matth. 15. 24.
 Matth. 10. 5.
 Matth. vlt. 19.
 l. 2. in c. 15. March.

primū missus sit ad Israel: ut illis non recipientibus Euangelium; iusta fieret ad gentes transmigratio. Postquam enim, inquit S. Iudorus Pelusiotra, obstinatum Iudeorum improbitatem perspexit, ac contra Gentes ad bonum flexiles esse reperit, atque illos mortem quoque sibi & crucem comparasse, hos autem ad orationem ac Deitatis confessionem obtulisse, a mortuis resurgens, Discipulis, ut gentes omnes docerent, mandauit: Iudeorum videlicet malignitatem & iniquitatem repudiare. Et Apostoli, videntes duritiam Iudeorum & impedimenta, quae eorum doctrinae ac personis obiciebant, relictae Iudaeis, transtulerunt se ad docendas gentes. Si ergo ob impedimenta Auditorum, licuit declinare persecutiones eo in loco, in quo erat necessaria absolutio ad salutem cognitio, & praedicatio Euangelij, multo magis licebit subtrahere se ob persecutiones nocentes doctrinae, non ita necessariae ad salutem, vel ad regimen aliorum, uti est necessarium Euangelium, quando alibi vtilius & sine impedimenti ea tradi potest. Hoc modo S. Benedictus extructis 12. Monasteriis circa Sublacum, inde cum paucis Monachis discessit, cedens persecutioni Florētij Presbyteri, & audita eius infelici morte breui subsecuta reuerti eo noluit, sed post annos triginta quinque in illis montibus & solitudine transactos (ut scribit Lauretus infra citandus) ad montem Cassinum secessit, ibique nouum Monasterium, in quo post diem clauit extremum, extruxit, ut scribit S. Gregorius Papa in eius Vita. Ibi autem vixit annis 18. & aliquot mensibus. Immo Cardinalis Baronius tomo 7. addit, S. Benedictum inde migrasse Cassinum, vitantem Fratrum, quibus praerat, inuidiam: quod vltimum negat D. Matthaeus Lauretus supra citatus in Annot. ad Vitam S. Benedicti: idque ait S. Benedictum fecisse Christi Dei iussu Gordianus S. Benedicti discipulus in Vita S. Placidi cap. 5. Et S. Zacharias Papa primus, in quodam Priuilegio concesso Monasterio Cassinensi, & innuit Baronius. Horum exemplum secutus S. P. N. Ignatius, post tolerata carceris incommoda Compluti, vbi iniuste inclusus fuerat, videns a Vicario Episcopi eo in loco cursum suum impediri, aditumque sibi ad salutem proximorum intercludi secessit Salmanticam, ut scribit Ribadeneira. Simili modo, cum etiam Salmantica fuisset in carcerem deuersus, & sibi vitium videret, ne quod peccatum mortale, quod veniale esset, cum sociis suis desineret, nisi quatuor adhuc annos in litterarum studio possuissent, videns Salmanticae tantum impedimentum obici suis consiliis, alio sibi emigrandum existimauit, eamque ob causam Parisios se transtulit, ut habet Ribadeneira. Deinde cum ob adiutos plerisque studiosos in pietatis studiis, virgatum publicarum periculum Parisiis incurrisset, graui oratione causas Rectori Collegij illius exposuit, quibus illud confusionis &

persecutionis paratum sibi ludibrium effugit, quippe diuinae gloriae propugnandae noxium, ut idem Ribadeneira scribit.

Itaque, ut hoc punctum finiam, vsurpare iuste possunt ij, qui loca quaedam, ob persecutiones, bonis modis deserunt & mutant, quod scribit S. Bernardus: *Fugere persecutionem, non est culpa fugientis, sed persequentis.* Sicut autem licet, & sapē opus est, persecutiones per fugam vel loci mutationem declinare, ut dictum est, ita licet easdem ob causas, iusta defensione suam purgare innocentiam, adhibitis etiam aliorum suffragiis & testimoniis nostrae innocentiae. Idē Christus Dominus, etsi in tot accusacionibus taceret, & coram Principe Sacerdotum Caipha, & coram Herode, & coram Pilato, tamen volens exemplo suo docere, pro defensione necessariā suā innocentiae, quandoque respondendum esse, respondit iniurioso percussori: *Si male locutus sum, testimonium perhibe de malo; si autem bene, quid me cedis?* Et quamuis infatigabili desiderio arderet quam plurima nostri causa patiendi, & posset impedire omnia sibi contraria, respectam tamen habens hominum malignitatem, etiam tunc dum multi visis signis eius crederent in illum, ipse tamen Iesus, non credebat semetipsum us, ed quod ipse nosset omnes. Et hanc quoque S. Ignatius ob causam non semel publica Magistratum testimonia pro se & suis procurauit, ad defensionem necessariam suā & suorum innocentiae, uti scribit Ribadeneira. Quocirca sententia Terulliani, qui nunquam licere fugere vlli Christiano existimauit, merito damnata est, illiusque de fugā in persecutione librum, aduersus Ecclesiam scriptum, ait esse S. Hieronymus in Catalogo de Scriptoribus Ecclesiasticis. Nec obstat illud Ioannis, vbi mercenarij proprium dicitur esse, *fugere lupo veniente* (quo loco abusus est Gaudentius Donatistarum Episcopus contra S. Augustinum, fugam in quadam necessitate suadentem) hinc enim id tantum colligitur, ut bene explicat Maldonatus (iuxta doctrinam S. Augustini supra citatam) in comment. Ioan. *Pastori non licere fugere ab ouibus non relicto illis vicario sui loco, nisi forte ad breuissimum tempus, ex quo nil detrimenti secuturum sit.* Cum autem solus quaeritur Pastor, & ouibus aliunde prospectum est, licere illi fugere: praetertim, si animę proprie periculum certum reformidet. Denique si aduersitates nulli noceant, sed soli personae quae patitur, nec inde redundet damnum in alios non debent vilo modo declinari tales persecutiones, & crucēs, sed tanquam singularia dona caelestia optari, & queri modis debitis. In omnibus, inquit S. Nilus, quando a Deo corripitur, ne murmura castigat enim ut Pater, ideoque, ut benefactor, dignus est, qui gratiarum actione celebretur. Hoc enim, ait S. Chryl. congruit fidelibus seruis, non modo inter beneficia, sed in ipsis quoque supplicis & cruciatibus, Deo gratias agere, et, omnia accepta referre.

Qua-

344. *Quæres secundò.* Si tantum bonum sunt aduerſitates amor proprio moleſtæ, cur ergo & S. David toties petit liberari à periculis, ab inimicis, à perſecutionibus, & S. Eccleſia in publicis precibus ſæpè, & in Miſſâ petit eſſe ab aduerſitatibus immunis?

Reſpondeo: Et S. Davidem, & S. Eccleſiam ab illis aduerſitatibus petere liberationem, quæ non vni tantam perſonæ nocent, ſed communitatibus, vti ſunt bella, peſtilentiæ, hæreticorum oppugnationes, & his ſimilia. Deinde etiam illas perſonales aduerſitates petit abigi ab illis, qui ob defectum virtutis, præſertim patientiæ: & fortitudinis, non poſſunt illas tolerare ſine peccato, vel ſine periculo peccati: vti ſunt etiam tentationes dæmonum. Illi verò qui Dei gratiâ freti ſentiunt ſe potentes ad toleranda omnia iſtis ſolis nocentia, etſi poſſent petere liberationem ab illis, quia id peccatum non eſt, perfectiùs tamen eſt, velle in illis permanere. Ideò, vt ſuprà vidimus, Sancti non petebant liberationem ab illis, ſed potius incrementum earum.

Reſpondeo ſecundò. Cum S. Auguſtino, qui explicans illa verba Pſalmi: Erue me de manibus inimicorum meorum, & à perſequentibus me. *Intelligedi ſunt, inquit, inimici, contra quos orandū eſt: Illi inimici ſunt diabolus & angeli eius: ipſi nobis inuident regnum calorum: ipſi nolunt, vt nos aſcendamus illuc: vnde illi decedi ſunt. Ab his oremus erus animam noſtram.* Quando ergo in Pſalmis leges ſimilia verba, de inimicis & perſecutoribus infernalibus ea intellige recitans pſalmos.

355. *Quæres tertio.* Quomodo ſe debet extendere amor & deſiderium tolerandi ea, quæ amor proprio diſplicent?

Reſpondeo. Eam qui ad ſummam vitæ ſanctimoniam conſequendam aſpirat, debere deſiderare moleſta amor proprio, his modis:

I. Vt maneat in tali loco, ſcilicet ciuitate, domicilio, cubiculo, à quo abhorret eius amor proprius.

II. Vt maneat ſub talibus & cum talibus perſonis, præſertim Superioribus, non addictis, erga quos habet aliquam naturalem antipathiam, vel ſcit ſibi eſſe offenſas, aut eſſe ſuos cenſores.

III. Vt tale officium, vel occupatio ei imponatur, à quâ abhorret.

IV. Vt omnia eius diſta, facta, & res eius improbentur, & in malam partem accipiantur.

V. Vt omnia ei negentur quæ deſiderat.

VI. Vt perpetuas patiatur & audiat ſui accuſationes, detractiones, contumelias, conuicia, deſpectus, degradationes, non promotiones, & ſit tanquam ſignum quoddam in quod vibrentur omnia genera moleſtarum.

VII. Vt ex Dei amote, ſine ſua culpâ & cauſa, per aduerſitates nu. 6. commemoratas, faciat iacturam rerum omnium amor proprio placentium, dependentium à liberâ hominum volun-

tate, vti ſunt, bona apud alios opinio de nobis, bona fama, laudes, fauores, honores, officia & gradus ſpecioſi, promotiones, concurſus hominum, applauſus, & ſimilia: & his contraria ſemper & vbique experiatur: præſertim, tria illa quæ Deo reuelantè didicerat B. Angela de Fulgino *c. 58. vitæ.* affociariſſe perpetuò vitam Chriſti, ſcilicet *perfectiſſimam, continuam, & ſummam paupertatem: perfectiſſimam, ſummam & continuam deſpectum: perfectiſſimum, continuum & ſummum dolorem & perpetuum laborem:* quem P. Balthaſar Aluarez his tribus adiungebat, & optabat, optandumque dicebat ab omnibus Dei amatoribus, vt ſcribit in eius Vita P. Ludouicus de Ponte. Hæc ergo deſideret amator tertij F. Nam, vt ait S. Gregorius, *Qui perfectè Deo placere deſiderat ſibi de ſe nihil cap. 4. relinquat.*

VIII. Vt non habeat vllum ſui deſenſorem & patronum in perſecutionibus, ſed ſit dereliectus ab omnibus; vt poſſit tenero affectu dicere cum Pſalte: *Pater meus & mater mea dereliquerunt me.*

IX. Vt deſenſiones eius ab eo non quaſitæ, ſuſceptæ ab aliis, cedant in maiorem eius humiliationem externam, & internam contemptum.

X. Vt ne quidem Deus eum liberet ab iis quæ patitur, quò magis annihiletur per aduerſitates & contradictiones. Denique hoc ipſo quòd ei aliquid diſplicet, & ab eo tolerari poſſit, toleret.

Hæc tamen ſibi contingere oportet, ſine vlla Dei offenſa, & ſine impedimento diuinæ gloriæ, & damno aliorum, & vt omnia talia ab aduerſariis fiant ex bono zelo, ob bonum finem, & cum merito eorum, ſaltem ex formatâ ab iis bonâ conſcientiâ, quantum eis ſatis ſit, ne te inuadendo Deum offendant, quin potius, mereatur, ſe præſtare Deo obſequium putantes, dum te humiliant & perſequentur.

Idèd S. Iob, vt notat Tertullianus, *Quæ amiſerat duplicata poſſedit, & ſi filios quoque reſtitui voluiſſet, Pater iterum vocaretur. Sed maluit in illo die reddi ſibi tantum gaudij, ſcilicet, de orbitate ex filiis amiſſis relictæ) ſuſtinuit tam voluntariam orbitatem ne ſine aliquâ patientiâ viueret.* *l. de pat. cap. 14.*

Quæres quartò. Quomodo in praxi ſe gerere debet amator tertij F. dum circumdatus eſt rebus amor proprio moleſtis, & patitur aliquid ſine damno aliorum; cum, vt ait S. Bernardus, *Nemo ex omnibus filiis Adæ ſine labore hic vinit, nemo ſine dolore: & qui declinat aliquos, incidit in grauiores, ſic ſaltem laborandum vnicuique vt labor & dolor in cibos tranſeat ſalutares.* *256.*

Primò, itaque afflicto laboribus & doloribus aduerſitatum homini, ſeruanda ſunt ea omnia, quæ ſuprà allata ſunt cap. 5. exequenda erga perſonas nobis moleſtas, & erga res nobis diſplicentes, & erga Deum immittentem vel perſequentem, & erga nos ipſos. *n. 157. & ſeqq.*

257. *Secundò.* Consideret, an sint vera ea omnia quæ ei adscribuntur, eumque affligunt. Nam si vera sunt, agnoscat sibi id meritò adscribi, tanquam pœnam peccatis suis debitam, aut correctionem defectus, et si esset inculpabilis, id acceptet. Si verò non sunt vera, gaudeat, quod habeat occasionem pro Deo id æquo animo tolerandi, & sibi Deum obligandi (vt dixit S. Chrysofostomus suprâ citatus) & Christo suo Imperatori & Domino, pro nobis plura passio se conformandi. *Alioquin malus miles est, vt ait Seneca, qui Imperatorem gemens sequitur.* Pulchrè hoc explicat S. Chrysofostomus: *Non possum, inquis, inimicorum contumelias tolerare. Quam ob causam? Nam si verè accusaris, etiam coram compungi deberes. & gratiam ei habere: si falsò, deride. Et infra. Si contumeliam contumeliâ prosequeris, ignem excitabis: Si contrâ contumeliosè responderis; materiam dabis vt vera putentur quorum argueris. Quare enim diues, si pauper appellatur, rideat: Quoniam falsam id nouit. Itidem si nos iniurias ridebimus, magnum erit argumentum, quòd falsò reprehendamus. Cùm Socrati cicutam hausturo coniunx plorans dixisset; Mi vir, innocens morieris: Socrates respondit: Quid: num me nocentem malles mori? Ita planè hinc nobis maxime dulces esse debet persecutiones & cruces, cum innocentes patimur. Et, vt monet Blefillam S. Hieronymus: E duobus elige quod velis, aut Sancta es, & probaris: aut peccatrix. Et iniuste quereris, minorâ sustinens, quàm merearis. In hunc sensum & Seneca scripsit: Dicitur aliquis de te malè locutus, cogita an prior feceris: cogita, de quàm multo loquaris. Cogitemus, inquam, alios non facere iniuriam sed reponere, alios pro nobis facere, alios coactos facere, alios ignorantes, etiam eos qui volentes sciensq; faciunt ex iniuriâ nostrâ non ipsam iniuriam petere. Aut dulcedine probamatis prolapsus est, aut fecit aliquid, non vt nobis obesser, sed quia consequi ipse non poterat, nisi nos repulisset. Quisquis ad se retulerit, quoties ipse in suspicionem falsam incidit, quàm multo officii sui fortuna speciem iniuriæ induerit, quàm multos post odium amare cepit, poterit non statim irasci. Vtique si sibi tacitus ad singula, quibus offenditur, dixerit: Hæc & ipse commisi. Sed vbi tam æquum iudicem inuenies?*

259. *Tertiò.* Silentio premit omnes persecutiones & afflictiones personales, nulli alteri nocentes, non expostulando cum vllò, multò minus exprobando, qui modus silentii est ferax incredibilium meritorum, in hac vitâ & coronarum celestium in alterâ. Ideò in Opusculo de modis ferendi crucem Christi, proposui multos modos silentii, tempore tribulationum, & hoc clamoso in auribus Dei silentio, honorandi & imitandi silentium Verbi Incarnati, qui tum aliàs, tum coram Pilato (cuius beneficio poterat liberari à morte) accusatus à personis, vt videbatur vulgò, fide dignis, nuntium Principibus Sacerdotum & Senioribus populi, & à vulgò, ita silebat, vt miraretur Pilatus. Ita clamans in deserto & in cruce Verbum Incarna-

tum, siluit tui causa tunc, dum inimici eius, eum Barrabæ latroni & homicidæ postporent, & vt crucifigeretur, toto conatu instarent. Quamobrem meritò eum commendans B. Laurentius Iustinianus, vocat, in accusationibus tacitum.

Quartò. Attribuat illas non malignitati, sed bono zelo aliorum, ideoque existimet eos mereri, talibus rebus te exagitando.

Quintò. Conetur & heroicâ compressione exurgens impatientiæ, & precibus, id assequi, vt sustineat res aduersas, sine dolore ac mœrore partis inferioris. Quod etsi rarissimum sit Deo donum, certum tamen est, aliquibus à Deo cõcedi, qui toto conatu sese diuino obsequio & perfectioni eum diuinâ gratiâ quærendæ impendunt. Tales fuerunt Apostoli & multi alij. Talis fuit S. Chrysofostomus, qui incredibilia passus, non tantum ab Imperatrice Eudoxiâ, sed & ab Episcopis & Monachis, & ab aliis, ideoque non semel in exilium pulsus, & tempore exilij febre laborans, nocte obscurissimâ coactus Cæsareâ excedere, lætatur. Vnde scribens ad Olympiadem piam Diaconissam, ait: *Quis tandem*

alia, quæ nobis in viâ perferenda fuerunt, oratione complecti queat: mortes: pericula: quæ quidem ipse quodidie recordans, animòq; circumferens, præ lætitiâ voluit & exulto, velut ingentem thesaurum reconditum habens.

Nam hoc animo atque hoc affectu præditus sum. Ob idq; te obsecro, vt hoc nomine læteris, gaudeas, exultes, Deumq; cuius beneficio hoc consecuti sumus, vt tanta perpeteremur, laudes ac celebres. Talis fuit, teste oculato S. Ioanne Climaco, Laurentius octogenarius, qui à suo Abbate initio prandij auocatus à

mensâ, per duas circiter horas coram ipso stetit immobilis, ne quidem vllam malignam cogitationem contra Abbatem comedentem passus, ipse ieiunus. Talis erat ibidem Abbacyrus, qui annis 15. maximis iniuriis ab omnibus ferè exagiturus, & quinque mensis à ministris fugatus, sine vllâ molestiâ tolerauit omnia. Talis fuit ibidem à S. Climaco laudatus Macedonius Archidiaconus, qui ob tardum reditum ex itinere, pulsus è Monasterio in exilium 40. dierum, & in Nouitiorum classem retrusus, & acriter increpatus, id suscepit sine mœrore, vt quasi non ipse, sed alius videretur increpatus. Talis etiam

fuit S. P. N. Ignatius, qui, (vt legimus in Relationibus pro eo canonizando factis, tum à Sacra Rotæ Romanæ Auditoribus, tum à Cardinalibus Sacrorum Rituum) lætitiâ perfruebatur, dum irrisiones, opprobria, confusiones, iniurias, & persecutiones pateretur, & aliquid aduersus suam ipsius personam & honorem inferri cereret. Quà de re sic

gr. 4. S. Ioannes Climacus scribit: Quis in his casibus, qui contingunt, non perturbatur, neque animo læscit, is, vt fortissimus bellator, ab Angelis glorificabitur. Ad hoc sic excitat S. Bernardus: In tempore tentationis,

consolare, & dic cum Sponsa: Trahe me post te, in odore vnguentorum tuorum curremus. Sic te non deseret spes in tempore malo, nec in bono providentia deerit, etisq;

inier

260. ep. 14. 261. gr. 4. 262.

263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270.

271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280.

281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290.

291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300.

301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310.

311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320.

321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330.

331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340.

inter aduersa & prospera mutabilium temporum, tenens quandam aeternitatis imaginem; vtiq; hanc inuolabilem & inconcussam constantis animi aequalitatem; benedicens Dominum in omni tempore; proindeq; vendicans tibi etiam in huius mutabilium seculi dubiis eventibus, certisq; defectibus, perennis quodammodo incommutabilitatis statum, dum te coperis renouare & reformare in insigne illud antiquum similitudinis aeterni Dei, apud quem non est transmutatio, nec vicissitudo obumbratio. Quippe sicut ipse est, ita & tu eris in hoc mundo, nec in aduersis timidus, nec in prosperis dissolutus & cogens, vt dignum est, seculum istud, quod propter se factum fuit, versa vice mirum in modum conformari sibi, dum omnia ei cooperari in bonum incipiunt.

Porro gaudere in aduersitatibus, perfectorum est. Triplicem, inquit S. Bernardus alio in loco, hic licet considerare gradum, incipientium, proficientium, perfectorum. Qui incipit a timore, crucem Christi sustinet patienter, qui proficit in spe, porcat libenter, qui vero consummatur in charitate, amplectitur iam ardentem. Solus etenim iste est, qui dicere possit: Amator tuus semper fui, & desideravi amplecti te &c. Felix anima, quae ad hunc charitatis peruenerit statum. Sanè omnes Christiani tali animi robore praediti esse deberent; siquidem Tertullianus ait: Christianus extra carcerem seculo renunciauit, in carcere autem etiam in carceri.

265. Sexto. Non quaerat sui defensores, & Patronos, & Consolutores in aduersitatibus; ne quidem a Deo petat liberationem ab iis crucibus, quae nulli alteri nocent. Graue enim & intolerabile est, inquit S. Chryostomus, non habere consolatorem. Quod & Propheta deplorat: Et sustinui qui simul contristaretur, & non fuit, & qui consolaretur, & non inueni.

264. Septimo. Non alleuet sensum doloris percepti ex tribulationibus, aut effusione lachrymarum, aut manifestatione eorum quae inique patitur, aut consideratione piarum rerum, si absque illa sentit se, ita vti par est, eas toleraturum. Ita fegellit S. Ioseph, fratrum malevolentia deuolutus ad magnas calamitates. Nam, vt scribit S. Chryostomus, cum esset ille innocens in carcere, & vinculis, Nec dixit, nec cogitauit; Haccine somniorum remuneratio est; haccine pudicitiae praemia? Praecipit ac solidum iudicium, iniqua sententia, atque improba rursus in existimatio. Tanquam scortator nuper domo paternae eiecitus sum, tanquam adulter, & muliebri pudicitiae possessor, ac violator in carcerem nunc ductor, atque omnes de me sententiam ferunt. Ac fratres quidem, a quibus adorandus eram (hac enim somnia ostendebant) in libertate & securitate ac deliciis, atque in patria ac paternae domo sunt; ego autem, in cuius imperio & potestate futuri erant, cum sepulchrorum effossoribus, cum praedonibus, cum siccibus hic vincus tenor. Ac ne patrius quidem sedibus exturbatus, tumultibus negotisq; liberor, verum etiam in exterâ regione, barathra nos rursus ac praecuti mucrones excipiunt. Cumq; ea quae tantum scelus perpetravit, ac tantam

in me calumniam struxit, atque vtriusque sceleris nomine supplicium extremum meretur, choros nunc agat & exultet, ac velut victoriam ac luculentam palmam adeptus, caput coronâ redimitum habeat, ego contra, qui nil sceleris admisi, grauissimam poenam pendo. Nihil horum ille aut locutus est, aut mento agitauit. Verum vt pugil per coronas gradiens, sic ipse laeto atque hilari animo erat, atque ita comparato, vt iniuriarum, quas a fratribus, & ab adulterâ acceperat, memoriam nullam retineret. Quando tamen periculum esset cadendi sub cruce, erigendus est animus considerationibus ad id accommodatis. Hanc ob causam ep. 16. S. Chryostomus Olympiadi Diaconissae suae, ne succumberet in continuis tribulationibus: Ne crebras, imò perpetuas acerbitates, quae tibi inferuntur, ante oculos tibi propones, verum celerrimam eorum depulsionem, eamq; quae hinc tibi paritur omni oratione praestantiorum remunerationem. Nam quod aranea tela & umbra, & fumus est, & si quid huic vilis fingi potest, hoc sunt omnes tibi inflictae aduersitates, si cum iis premiis conferantur, quae hinc tibi tribuenda sunt &c. Quamobrem infidias, vexationes, opum iacturam, continuas locorum mutationes, atque in exterâ regione commorationem considerare supercede, atque hinc luto quouis vilis proculcans, eos thesauros, qui hinc tibi in caelo creantur, questumq;, qui exhauriri & consumi nequit, atque opes ab omni praedonum iniuriâ tutas & immunes animo perpende.

266. Octauo. Impediat, si quis veller aut vindictam sumere de aduersariis, vel eos aceusare, aut tui defensionem suscipere.

Nono. Imò, quantum fieri potest, obliuiscatur iniuriarum. Nam, vt ait S. Chryostomus, In malorum memoria permanere, nullum peius est malum.

Decimo. Tales habeat pro maioribus amicis & benefactoribus, qui cum affligunt, quam alios, qui honorant, & laudant, ac promouent.

268. Undecimo. Non deferat loca & occupationes, quarum occasione aliquid passus est: ideoque non desistat à bene caeptis ob contrarietates. Cum bona feceris, inquit S. Chryostomus, & contraria receperis, ne concidas, neque solus promptitudinem, neque segnior fias, sed magis instas cum maiori alacritate. Quomam & Apostoli quando predicabant, etsi flagellabantur, lapidabantur, carceres habitabant, non solum post periculorum liberationem, sed & in ipsis periculis cum maiore promptitudine veritatis praconium enunciabant. Et tu hos Sanctos amulare, & à bonis operibus, etsi millies te interpellantem diabolum videris, nunquam abstillas. Amantis enim maxime est, nunquam ab his quae amato placent abstinere. Mollis autem & ignauus, ex primo statim impetu concider, vehemens autem & excitatus, etsi millies interpelletur, tantò magis diuini rebus instabit, quantum in se est, omnia implens, & in omnibus gratus agens. Pulchre hoc ipsum alibi sic illustrat: Gubernatores cum mare furore percitum & excitatum, atque ingentem tempestatem ac turbinem cernunt, non modò nauim non deserunt, sed etiam tunc maiore studio atque animi promptitudine

vtun-

viuntur, tum ipsi vigilantes, tum alios excitantes. Mediciq; rursus cum febrem excitatam esse ac vehementer saure proficiunt, agrotum non modo non relinquunt verum etiam tum demum & per se, & per alios ad profligandum morbum plus studij atque opera adhibent. Quorsum hac commemoratio nimirum, ut ne quis vos ob exortum tumultum adducat, ut Phanicam (in qua conuersioni gentilium vacabant illi, ad quos scribit, Presbyteri & Monachi) relinquat, ex eaque scedat, quin potius, quod plures difficultates vobis obiciuntur, ad constantius laboreis, ne praestantissima vestra substantia corrumpatur, nec tantus vester labor fructu careat, susceptaque in animarum cultu opera deleatur. Potest enim Deus & hunc tumultum sedare, & patientie mercedem vobis numerare. Neque enim tanta vobis merces constituta erat, cum negotia sine ulla difficultate ac molestia consuebantur, quanta nunc est, cum magna difficultas proponitur, ingens perturbatio, multig; sunt, qui offensionem adferant. Et alibi: Cum omnia quiesca & tranquilla sunt, nec quisquam est, qui bellum inferat, nonnullos ad pietatem erudire, cuiuslibet hominis est, ac cum diabolus furit, ac demones arma induunt, sorti animo stare, atque eos qui ab illius partibus stant eripere, & ceteros, ne in illius manus incidant, impedire; hoc demum strenui viri est, hoc animi vigilantis, hoc sublimis & exprorecte mentis, hoc sexcentis coronis, ac premiis omni, sermone praestantioribus dignum, hoc denique Apostolicum facinus.

ep. 125.

269. Duodecimò. Etiam erga mortuos, qui eum affligerunt, ostendat suum amorem, orando pro illis, honorificè de iis loquendo &c.

Decimo tertio. Etiam cognatos & amicos se tribulantium, hoc respectu amet, beneficiat iis & omnia ea praestet, quae praestare iubet charitas erga eos, qui nos affligunt, vel affligerunt.

Decimo quarto. Gaudeat de prospero successu eorum, qui fuerunt causa alicuius afflictionis, & de contrario doleat.

270. Decimo quinto. Habeat pro felici die, in quo aliquid passus est, & pro infelici, in quo nil passus est; iuxta illud S. Climaci: Is qui ad placidam animi quietem & ad Deum currit, omni die, quo maledicta non sustinet, ingens detrimentum se sustinuisse arbitretur.

271. Decimo sexto. Amet magis illas Prouincias & domicilia, in quibus aliquid passus est, quam eas in quibus laudabatur vel honorabatur, & hunc amorem factis & verbis non fucatis ostendat. Verè enim scripsit S. Chrysostomus, Vnam duntaxat rem molestam esse, nempe peccatum: reliqua omnia, pulueris ac sumi instar esse. Quae molestia carcere claudit, ac catenis vincitur: Quae molestia calamitatis premi, cum calamitas tantarum opum causa sit: Quae molestia honorum proscriptio est. Mera verba haec sunt, rerum acerbitate vacua, verba maroris expertia. Nam si memorem dixeris, natura debitum dicis, quod quidem omnibus subeundum est; etiam si à nemine inferatur: siue exiliu dixeris, nihil aliud dicis, quam regionem & multarum ciuitatum prospectum: siue honorum proscriptio dixeris, libertate dicis, ac solutu & expeditu esse.

ep. 14. ad Olymp.

Decimo septimo. Denique contemnat aduersitates, tanquam res nullius momenti. Quae de re sic S. Chrysostomus: Inquis, Graui res est aduersitas: sed eam contemne. Siquidem conuicia & contumelias ac probra & offendicula ea, quae ab inimicis obiciuntur, & insidias, indumento vetustate consumpto ac lane iam exesa comparans, his verbis vrebatur Propheta: Nolite timere opprobrium hominum, & blasphemias eorum ne metuatis sicut enim vestimentum, sic comedet eos vermis; & sicut lanam, sic deuorabit eos tinea. Quocirca imperfecta esset illa patientia & crucis amor, si hoc solum in nobis esset, quod S. Augustinus Deum in personam incipientium & imperfectorum loquens de praecipis tantum, non de consiliis Domini, scriptum reliquit: Tolerare eas iubet, non amare: nemo quod tolerat, amat, etsi tolerare amet. Quamuis enim gaudet se tolerare, tamen maualt non esse quod toleret. Scilicet & tyro imperfectus in amore crucis.

272. ep. 1. ad Olymp.

11a. st.

1. ro. C. 12.

cap. 18.

Plures modos aequo animo ferendi ea, quae displicent amori proprio explicauit in Opusculo de modis ferendi crucem Christi c. 5. & 8.

Sed ne deueniatur ad iniquas inuisiones aliorum, seruanda sunt illa tria monita, quae laudat & commemorat S. Ambrosius, data à quodam Philosopho dicente: Hac bono viro messe, ut elaboret primum, ut omnes amicos faciat, secundum, ut si non potest amicos facere, certè nec inimicos; tertium, ut si nec istud superstit ex sententiâ discedat: hoc est, si contentio aliqua oriatur occasione diuersorum iudiciorum, de re aliqua, circa quam sine peccato, variè possint esse sententia: Dicitur Philosophi addit statim S. Pauli decretum, pacificum Dei populum informare volentis: Si fieri potest, Rom. 12. quod ex vobis est, cum omnibus hominibus pacem habentes. Deinde, si hoc non potest, certè nec discordias, nec inimicitias moueant. Ideo addidit: Non vos vindicantes, charissimi; cui tamen contrarium, quarto loco, ille vir ex Philosophia profectus disciplina suadebat.

lib. 2. de Abrah. cap. 6.

Rom. 12.

Sit ergo nobis cordi tertium F. & iuxta monita hic tradita procedamus. Vita enim ad eorum normam transacta, est certa testera fidelium Dei seruorum, teste Deo Patre, qui haec S. Catharinae Senensi dixit: Serui mei fideles letantur se tribulari, & vestiri poena & opprobriis Iesu Christi Crucifixi. Unde si possibile foret eis habere virtutes absque laboriosa poena, non acceptarent. Potius enim eligunt in cruce cum Iesu Christo delectari, & cum poena virtutem acquirere, quam alio modo vitam aeternam habere, quia sunt in sanguine suffocati & immersi vbi reperunt ignitam charitatem meam, quae charitas est velut ignis succensus, qui rapit mentem eorum. Ceterum solentur se affligi, Dei iudicio. Nam, ut ait S. Ambrosius, Manet ante Deum infestus, etiam si condemnerur ab hominibus, quia Deus non iudiciorum exitus, nec cum interitis nequitia commentis negotia, sed nudam expectat negotiorum naturam. In examine autem hominum falsae opinionis error plerumque obducit vim veritatis. Manebat apud Deum Susanna pudica valde, etiam cum damnaretur adulterio,

273.

Dial. 4. 84.

274.

lib. 2. de Abrah. cap. 6.

13. c. 36.

14. dei

rio, quia Deus non assertionibus salforum, facti examinat fidem, sed inima conscientiam mentis interrogabit.

Denique, ut monet S. Chryostomus, cum multis reserata sit perturbationibus vita nostra, & tumultuum plena presens conditio sit, tumultus istos & perturbationes, vel ad moderatorem formam traducere, vel patienter & sine dolore ferre elaboremus, ne iactatam multis curis vitam degamus. Non enim in illa unum rerum euentu perturbatio ac tumultus est, sed in nobis atque animis nostris: qui si bene constituti fuerint, quamuis sexcenta viderentur oriantur tempestates, in tranquillo ac portu perpetuo requiescimus. Licet hoc & in corporibus cerneret: qui enim confirmato est corpore ad valetudinem, quamuis inaequali cali varietate oppugnetur, non modo nihil mali accipit, sed etiam accessionem roboris exercitatione & intemperie consuetudine facit. Sin imbecillum corpus habeat, quamuis optimi cali fruatur temperatione, nullus tamen illi fractus ex hac cali aequalitate erit, cum hac intestina imbecillitas, cali etiam bonitate ledatur. Hoc quidem & in ciliaris cernimus. Quando enim firmus & corroboratus nobis venit est, quodcumque receperit, quavis id graue, quamuis ad consequendum difficile sit, in bonum illud transfundit succum, naturali temperatione, ubi malitiam superante. Quando vero firmitas eius enervata, quodammodo & languida est, quamuis optimi succi cibum adhibeas, in peius illum verit, ac corrumpit, imbecillitate vim eius omnem labefaciante. Sic vera perturbatio atque confusio, non in rerum est motu, sed in animo ita affecto, qui quamuis ceterarum rerum aptam descriptionem habet, vsque dum confusio nem ac perturbationem in seipso coeuerit, nullum illi ex aliarum rerum apta descriptione presidium erit. Sed quemadmodum oculus agrotus, etiam clarissimo meridie tenebris obtuetur, atque alia pro aliis, nullumq; radiorum solum fructum habet; sanus vero ac firmus, etiam vespere poterit corpus quasi manu ducere, sine vlla offensione, sic & mentis nostra oculus, quamdiu firmus est multa, quamuis confusa, clare tamen videbit. Depravatus autem, quamuis in ipsum calum artollas, multam esse ibi perturbationem & confusionem rerum iudicabit. Itaque si menti cultum diligentem adhiberemus nulla perturbatio, nulla molestia inueberetur, quavis Euripo quouis turbulentius sursum & deorsum vita nostra iactaretur. Quocirca ut idem monet alibi: Futurorum bonorum fruitionem contumid cogitantes, omnes huius vite molestias mansueti seramus, & neque ignominia nos contristet, neque inopia grauet, neque morbus corporis mentis sensum laxet: neque contemni a multis, & inter viles haberi, seigniores nos faciat in virtutis studio, sed omnibus iis, quasi pulvis esset, excussis, assumptioq; generoso & sublimi spiritu, magnum per omnia fortitudinis specimen exhibeamus, & cum inimicis magna alacritate concilemur; & si furor ad iram exanimulet, emendemus inflammationem cantu spiritualium admonitionum, quae monstrant quam perniciose sint affectiones.

His accedat practicum monitum quod ex 1. c. 36. n. 1. de im. tat apud Thomam de Kempis: Fili iacta cor tuum

firmiter in Domino, & hominum ne metuas iudicium, ubi te conscientia reddit piuum & insonem. Bonum est & beatum talia pati, nec hoc erit graue humili cordis, & Deo magis quam sibi ipsi confidenti. Multi multa loquuntur, & ideo parua fides est adhibenda. Sed & omnibus satisfacere non est possibile. Etsi Paulus Apostolus omnibus studuit in Domino placere, & omnibus omnia factus est, tamen etiam pro minimo duxit, quod ab humano die iudicatus fuit. Egit satis pro aliorum adificatione & salute, quantum in se erat & poterat: sed ne ab aliis aliquando indicaretur, vel non despicere tur, cobibere non potuit. Iudicium Deo commisit, qui totum nouerat, & patientia ac humilitate, contra ora loquentium iniqua, aut etiam vana & mendosa cogitantium, atque pro libitu suo quaeque iactantium, se defendit. Respondit tamen interdum, ne infirmis ex sua taciturnitate generaret scandalum.

Et alio in loco Dei nomine sic ait: Inspice te melius, & agnosces quia vixisti adhuc in te mundus, & vanus amor placendi hominibus. Cum enim bassari refugis & confundi pro defectibus, constat utique, quod nec verus humilis sis, nec verè mundo mortuus, nec mundus tibi crucifixus. Sed audi verbum meum, & non curabis decem millia verba hominum. Ecce si cuncta contra te dicerentur, quam fingi malitiosissime possent, quid tibi nocerent, si omnino transire permitteres, nec plus quam seftucam perpenderes? Nunquid vel vnum capillum tibi extrahere possent?

Et alibi: Age quod agis, fideliter labora in vinea mea: ego ero merces tua. Scribe, lege, canta, gema, tace, ora, sustine viriliter contraria: digna est his omnibus & maioribus praeliis vita aeterna. Veniet pax in die vna, quae nota est Domino: & erit non dies neque nox, huius scilicet temporis, sed lux perpetua, claritas infinita, pax firma, & requies securae.

Vltimo loco pono hoc monitum, si ab amore proprio victus & specie maioris Dei gloriae deceptus: in tuis tribulationibus adhibueris defensiones per te vel per alium propositas, tibi non profuisse, gaude vehementer, quod etiam in illis defensionibus tibi Dominus Deus dederit cruces. Ideoque tantò magis erga illas debes affici, quando vides etiam leuamina illarum, Deo sic disponente, tibi nouas cruces attulisse. Tunc autem non profunt defensiones, quando ij apud quos defensus es, non credunt defensionibus tui, sed magis confirmantur in sinistra opinione de te, quod sis superbus, impatiens, qui vel per te, vel per alios adhibeas tui defensores, ne pro malo reputeris.

CAPVT OCTAVVM.

De Quarto. F.

Hoc est, ut seramus semper ad perfectiora.

Proœmium.

Multa scripseram de quarto F. quod est, ferri semper ad perfectiora; sed cum multa alia